

Handleiding POL
Problemen op levensgebieden – Toestandslijst

Netherlands Institute of
Mental Health and Addiction

Trimbos-instituut

Renée Henskens

Tel: 030 2959416

E-mail: rhenskens@trimbos.nl

1 Inleiding

De Toestandslijst voor Problemen op Levensgebieden (POL) is afgeleid van een vragenlijst voor een evaluatie-onderzoek, ontworpen door Renee Henkens (2007). De lijst omvat vier deelgebieden:

- A. Individueel niveau
- B. In relatie tot de directe omgeving
- C. In relatie tot de maatschappij
- D. Psychiatrische stoornissen

Met behulp van de Toestandslijst kunnen we op alle deelgebieden de **ernst** en **aard** van problemen op levensgebieden vaststellen. Dat gebeurt doordat de hulpverlener voor elke cliënt een score geeft van (0-4) per onderwerp. Per deelgebied is er een aantal onderwerpen opgenomen.

Aan de hand van deze Toestandslijst geeft de hulpverlener uiteindelijk zijn/haar globale indruk van de **ernst** op de **Globale Ernst van Problemen op Levensgebieden**, door middel van een cijfer (1-7) (gelijkend op de Clinical Global Impression of Symptoms (CGI-S)). De **verandering** wordt uitgedrukt in zeven nuances op de **Globale Indruk van Verandering op Levensgebieden**, afgeleid van de Clinical Global Impression of Change (CGI-C)

De hulpverleners vullen voor de eigen cliënt de Toestandslijst POL in door een score 0 tot en met 4 te geven bij elk van de onderwerpen. Vergeet niet per deelgebied aan te geven hoeveel gebieden ernstig tot zeer ernstige problemen geven én wat de totaalscore is voor die levensgebieden waarop je een 3 of 4 scoort!

2 Algemene informatie en instructie

Het invullen van de vragenlijst is niet veel werk. In een verbeterproject selecteert het team voor de metingen (en tevens verbeteracties) een groep van 30-50 cliënten. De metingen zijn onderverdeeld in:

- Nulmeting
- Vervolmetingen (bijvoorbeeld elke drie, zes of twaalf maanden)

Aan de hand van de vervolmetingen kan bekeken worden of het aantal problemen en de ernst van de problemen van een cliënt zijn toe- of afgenomen.

In de meting onderscheiden we drie groepen cliënten.

Groep A: De nieuwe aanmeldingen die tussen de twee weken na de dag van aanmelding tot 30 dagen beoordeeld worden.

Groep B: De cliënten die meer dan 30 dagen tot een jaar in zorg zijn, het zijn de middellange bemoeizorgtrajecten waarbij de 0-meting plaatsvindt bij de start van het doorbraaktraject. Deze cliënten worden beoordeeld over de situatie van de afgelopen twee weken.

Groep C: De cliënten die langer dan een jaar bij het team in zorg zijn. Ook zij worden beoordeeld over de situatie van de afgelopen 2 weken.

De teams kiezen tot welke groep zij de geselecteerde cliënt rekenen en geven dit aan door een A, B of C te omcirkelen bij de 0-meting.

De Toestandslijst bevat steeds 5 antwoordcategorieën. Het juiste antwoord dient te worden aangevinkt. Vaak zijn meerdere antwoorden van toepassing. De antwoordcategorieën 'Weet niet' of 'Onbekend' zijn weggelaten, met als doel een waardering bij de teams af te dwingen.

Er dient altijd iets te worden ingevuld: óf door hulpverlener zelf óf gezamenlijk in een teamvergadering. Als iets niet met zekerheid te bepalen is, is een globale schatting voldoende. Zorg ervoor dat er altijd iets wordt ingevuld.

De lijst **Globale Ernst op Levensgebieden** (afgeleid van de CGI-S) volgt het tijdspad van de Toestandslijst POL. De lijsten zijn met elkaar verbonden. De invulling van de Toestandslijst POL geeft houvast bij het bepalen van de indruk van de Ernst op Levensgebieden. Deze wordt dus voor elke cliënt samen met de Toestandslijst POL ingevuld.

De lijst **Globale indruk van de Veranderingen op Levensgebieden** (afgeleid van de CGI-V) wordt vaker ingevuld dan de POL en Globale Ernst op Levensgebieden. Het is een zeer kort instrument, dat maandelijks of driemaandelijks ingevuld kan worden. Het vergelijkt de veranderingen ten opzichte van de voorgaande meting. Door bij voorkeur maandelijks scores toe te kennen aan de verandering, kan je de verbeteringen (of verslechtingen) snel overzien voor de individuele cliënt, maar ook voor alle cliënten die meedoen in het verbetertraject.

3 Gebruiksaanwijzing bij de nulmeting

Voor groep A geldt bij de 0-meting: **Blijf zo dicht mogelijk bij de dag van aanmelding: hoe was de situatie toen?**

Echter: in de loop van het traject blijft de cliënt in groep A zitten, maar de beoordeling bij de 2^e, 3^e en 4^e meting gaan over **de situatie zoals die was de afgelopen 2 weken.**

Voor de groepen B en C geldt dat de cliënt al langer in beeld is, mogelijk hebben er al interventies plaatsgevonden. **Blijf dan zo dicht mogelijk bij de situatie zoals die was de afgelopen 2 weken.**

PERSOONSGEGEVENS

De persoonsgegevens wijzen zich vanzelf. Als bepaalde informatie op de dag van invulling van de nulmeting toch niet bekend is, kan later een aanvulling plaatsvinden.

Geef aan of de cliënt nieuw, middellang of langdurend in zorg is door een A, B of C aan te geven. Als je de geboortedatum niet precies weet geef dan een schatting van de leeftijd door dag, maand, jaar in te vullen.

ONDERWERPEN

Het gaat er niet om of je het eens bent met de manier waarop de antwoorden gecategoriseerd zijn. Het gaat erom dat de teams de toestand van de cliënt op dezelfde wijze waarderen.

Contactleggen en contacthouden

Houdt de cliënt het contact met de hulpverlener af, dat wil zeggen is de cliënt vanuit het oogpunt van de hulpverlener contact vermijdend, geeft hij/zij niet thuis, komt hij/zij niet opdagen? Of is het contact moeizaam. Cliënt doet soms wel, soms niet de deur open?

0 = Geen probleem. Bijv. cliënt doet de deur open, vindt contact duidelijk okee.

1 = Licht probleem, vereist geen actie. Bijv. cliënt staat niet open voor contact, maar belemmert de hulp niet.

2 = Matig probleem, maar duidelijk aanwezig. Bijv. cliënt geeft soms niet thuis.

3 = Ernstig probleem. Bijv. cliënt is regelmatig zorgmijndend, houdt contact af.

4 = Zeer ernstig probleem. Bijv. cliënt wil helemaal geen contact met hulpverleners.

Lichamelijke gezondheid

Inclusief: ziekte of handicap veroorzaakt door mobiliteitsbeperkingen, auditieve of visuele beperkingen en overige beperkingen die van invloed zijn op het persoonlijk functioneren.

Inclusief: bijwerkingen van medicatie, handicap ten gevolge van ongeval, rijden onder invloed, etc.

Inclusief: bijwerkingen of gevolgen van middelengebruik (bijv. levercirrose).

0 = Geen gezondheidsprobleem.

1 = Licht probleem, vereist geen actie. Bijv. verkoudheid, gevallen. Gaat vanzelf over.

2 = Matig probleem, maar duidelijk aanwezig. Bijv. lichamelijk probleem leidt tot lichte beperking in mobiliteit en activiteiten.

3 = Ernstig probleem. Bijv. lichamelijk probleem leidt tot matige beperking in mobiliteit en activiteiten.

4 = Zeer ernstig probleem. Bijv. lichamelijk probleem leidt tot ernstige of volledige incapaciteit.

Voedingstoestand

Heeft de cliënt moeite met het voldoende eten te krijgen?

0 = Geen probleem. Bijv. cliënt doet zelf boodschappen en maakt zelf maaltijden klaar.

1 = Licht probleem, vereist geen actie. Bijv. maaltijden worden verstrekt, of iemand anders kookt, zodat cliënt toch voldoende eten krijgt.

2 = Matig probleem, maar duidelijk aanwezig. Bijv. cliënt eet af en toe slecht.

3 = Ernstig probleem. Bijv. cliënt eet doorgaans slecht.

4 = Zeer ernstig probleem. Bijv. cliënt eet doorgaans zeer slecht.

Persoonlijke hygiëne

Dit item gaat over de basale zelfzorgvaardigheden én persoonlijke hygiëne. Heeft cliënt problemen met de zelfverzorging? Bijv. heeft hij moeite met schoon en netjes blijven, vergeet hij zich soms te wassen of om te kleden? Kan cliënt zelfstandig naar het toilet?

0 = Geen probleem. Bijv. cliënt ziet er excentriek uit maar is wel schoon.

1 = Licht probleem, vereist geen actie. Bijv. zelfverzorging kan over het algemeen beter maar is niet slecht te noemen.

2 = Matig probleem, maar duidelijk aanwezig. Bijv. cliënt verzorgt zich af en toe slecht.

3 = Ernstig probleem. Bijv. cliënt verzorgt zich doorgaans slecht.

4 = Zeer ernstig probleem. Bijv. cliënt verzorgt zich doorgaans zeer slecht.

Financiële situatie

Heeft de cliënt een inkomen en kan hij hiermee rondkomen? Krijgt hij alle uitkeringen waar hij recht op heeft? Heeft hij schulden? Betaalt hij zijn rekeningen?

0 = Geen probleem. Bijv. cliënt heeft zijn financiën goed op orde. Hij is in staat om essentiële zaken te kopen en om zijn rekeningen te betalen.

1 = Licht probleem, vereist geen actie. Bijv. cliënt heeft zijn financiën redelijk op orde maar vergeet af en toe zijn rekeningen te betalen. Hulp bij het budgetteren is niet nodig.

2 = Matig probleem, maar duidelijk aanwezig. Bijv. enige hulp bij het budgetteren is gewenst.

3 = Ernstig probleem. Bijv. cliënt heeft vaak geen geld voor essentiële zaken of rekeningen. Hulp bij het budgetteren is noodzakelijk.

4 = Zeer ernstig probleem. Bijv. cliënt heeft een torenhoge schuld. Hulp bij het budgetteren is zeer noodzakelijk.

Woonsituatie

De woonsituatie betreft alle zaken rond het hebben van een woning, het betalen van de huur en het op orde hebben van de woning (vervuiling). Het kan ook gaan om problemen in de woonomgeving. De woonsituatie kan ook betekenen de woning ongeschikt is, dat er sprake is van illegale bewoning, of dat het zoeken van andere geschikte woonruimte het probleem is.

0 = Geen probleem. Bijv. cliënt heeft zijn woonsituatie goed op orde. Hij is in staat om essentiële zaken te regelen en te betalen.

1 = Licht probleem, vereist geen actie. Bijv. cliënt heeft zijn woonsituatie redelijk op orde maar vergeet af en toe zijn rekeningen te betalen of maakt er een chaos van. Hulp is niet nodig.

2 = Matig probleem, maar duidelijk aanwezig. Bijv. enige hulp bij het regelen van de woonsituatie is vereist.

3 = Ernstig probleem. Bijv. cliënt heeft de woonsituatie niet op orde. Hulp hierbij is noodzakelijk.

4 = Zeer ernstig probleem. Bijv. cliënt heeft de woonsituatie niet op orde en hulp hierbij is dringend noodzakelijk.

Wanneer een cliënt dak- of thuisloos is zowel hier meenemen in de score (score 3 = ernstig probleem, woonsituatie niet op orde, hulp noodzakelijk of score 4 = zeer ernstig probleem, hulp dringend noodzakelijk) als bij het item C6: 'dak- of thuisloos' (score 1, 2, 3 of 4).

Strafrechtelijke situatie

Bijvoorbeeld:

Zaak in behandeling, vrij in afwachting van straf, vrij onder voorwaarden, opschorting van strafuitspraak, uitstel van strafuitvoering, detentie, voorwaardelijke / voorlopige invrijheidstelling, bemiddeling in strafzaken, alternatieve straf, TBS of elektronisch toezicht. Hieronder vallen ook opgelegde boetes, bijvoorbeeld CJIB.

Exclusief: straffen voor misdrijven die de cliënt heeft gepleegd toen hij minderjarig was.

0 = Geen probleem, cliënt heeft geen strafrechtelijk verleden.

1 = Licht probleem, vereist geen actie. Bijv. cliënt heeft strafrechtelijk verleden maar dit heeft geen consequenties voor nu.

2 = Matig probleem, maar duidelijk aanwezig. Bijv. er is recent een Proces Verbaal opgemaakt. Er is hulp bij een strafrechtelijk probleem nodig.

3 = Ernstig probleem. Bijv. rechtsbijstand voor een strafrechtelijke zaak is noodzakelijk.

4 = Zeer ernstig probleem. Bijv. rechtsbijstand voor een strafrechtelijke zaak is zeer noodzakelijk.

Civielrechtelijke situatie

Bijvoorbeeld: scheidings- en omgangszaken.

0 = Geen probleem, cliënt heeft geen civielrechtelijk verleden.

1 = Licht probleem, vereist geen actie. Bijv. cliënt heeft civielrechtelijk verleden maar dit heeft geen consequenties voor nu.

2 = Matig probleem, maar duidelijk aanwezig. Bijv. er is hulp bij een civielrechtelijk probleem nodig.

3 = Ernstig probleem. Bijv. rechtsbijstand voor een civielrechtelijke zaak is noodzakelijk.

4 = Zeer ernstig probleem. Bijv. rechtsbijstand voor een civielrechtelijke zaak is zeer noodzakelijk.

Angst- of somberheidsklachten

Exclusief: hyperactiviteit of geagiteerd gedrag.

Exclusief: suïcidegedachten of pogingen.

Exclusief: waanvoorstellingen of hallucinaties.

0 = Geen angst- of somberheidsklachten.

1 = Ondergeschikte angst- of somberheidsklachten, vereist geen actie. Bijv. kleine veranderingen in stemming.

2 = Lichte angst- of somberheidsklachten, maar duidelijk aanwezig. Bijv. een herkenbare depressie.

Clïënt ondervindt er hinder van.

3 = Ernstige angst- of somberheidsklachten. Bijv. angstaanvallen komen incidenteel in ernstige mate voor, soms met controleverlies. Clïënt moet angstopwekkende situaties soms helemaal vermijden.

4 = Ernstige tot zeer ernstige angst- of somberheidsklachten. Bijv. angstklachten overheersen de meeste activiteiten.

Verwardheid

Het gaat hier om verwardheid ten gevolge van psychische problemen.

Exclusief: verwardheid ten gevolge van waanvoorstellingen of hallucinaties.

Exclusief: verwardheid ten gevolge van hersenletsel.

Exclusief: verwardheid ten gevolge van (beginnende) dementie.

Exclusief: verwardheid ten gevolge van verstandelijke beperking (leerstornis).

Exclusief: verwardheid ten gevolge van middelengebruik (bijv. Korsakov).

Bijvoorbeeld:

Tekortkomingen in de realiteitstoetsing, geheugenstoornissen, gedesorïenteerd in tijd, plaats of persoon, achterdocht, onsamenhangende communicatie, manische opwindingsstoestand of catatonie, dwangmatige rituelen, problemen met oriëntatie.

0 = Geen verwardheid.

1 = Ondergeschikte verwardheid, vereist geen actie. Bijv. minder belangrijke problemen met geheugen of begripsvermogen.

2 = Lichte verwardheid maar duidelijk aanwezig. Bijv. cliënt verdwaalt in een bekende omgeving, heeft moeite met het nemen van simpele beslissingen.

3 = Ernstige verwardheid. Bijv. cliënt is gedesorïenteerd in tijd, plaats of persoon, heeft incoherent taalgebruik of een vertraagde denkwijze.

4 = Ernstige tot zeer ernstige verwardheid. Bijv. zeer ernstige desoriëntatie, onbegrijpelijk taalgebruik, of een verwarde / verdoofde toestand.

Verstandelijke beperking

Heeft de cliënt beperkte cognitieve vermogens (naar inschatting een IQ lager dan 100) ten gevolge van een leerstoornis?

Exclusief: (beginnende) dementie.

Exclusief: cognitieve problemen ten gevolge van een hersenletsel.

Exclusief: cognitieve problemen ten gevolge van middelengebruik (bijv. korsakov).

- 0 = Geen probleem. Bijv. cliënt heeft geen verstandelijke beperking.
- 1 = Licht probleem, vereist geen actie. Bijv. cliënt heeft een verstandelijke beperking maar hij kan zelfstandig wonen en voor zichzelf zorgen.
- 2 = Matig probleem, maar duidelijk aanwezig. Bijv. cliënt heeft een verstandelijke beperking en heeft moeite met zelfstandig wonen en voor zichzelf zorgen.
- 3 = Ernstig probleem. Bijv. cliënt heeft een verstandelijke beperking en kan niet zelfstandig wonen en voor zichzelf zorgen.
- 4 = Zeer ernstig probleem. Bijv. cliënt heeft een verstandelijke beperking en kan absoluut niet zelfstandig wonen en voor zichzelf zorgen.

Dementerend

Dementie is een ziekte waarbij verschillende hersenfuncties achteruitgaan. Dementie kan ook een uitwerking hebben op het gedrag en de stemming. Iemand met dementie kan zijn tekortkomingen in het begin nog enige tijd verbergen. Daarna ontstaan er problemen in het dagelijks leven, in de huishouding en met de omgeving.

Bijvoorbeeld:

Problemen met geheugen, tijdsbesef, spreken en begrijpen, maken van plannen, uitvoeren van handelingen en het herkennen van mensen en dingen.

- 0 = Geen probleem. Bijv. cliënt is niet dementerend.
- 1 = Licht probleem, vereist geen actie. Bijv. cliënt is wat vergeetachtig of traag in het denken.
- 2 = Matig probleem, maar duidelijk aanwezig. Bijv. cliënt heeft problemen in het dagelijks leven, met de huishouding en de omgeving.
- 3 = Ernstig probleem. Bijv. cliënt heeft ernstige problemen in het dagelijks leven, met de huishouding en de omgeving.
- 4 = Zeer ernstig probleem. Bijv. cliënt heeft zeer ernstige problemen in het dagelijks leven, met de huishouding en de omgeving.

Analfabetisme

Inclusief: Alle mogelijke lees- en schrijfproblemen of ernstige beperkingen vanwege beperkte schoolopleiding (in de Nederlandse taal), dyslexie enz. en die niet toe te schrijven zijn aan lichamelijke of visuele handicaps. Inclusief: taalproblemen vanwege allochtone afkomst.

- 0 = Geen probleem. Cliënt kan lezen en schrijven.
- 1 = Licht probleem, vereist geen actie. Bijv. cliënt kan brieven lezen en beantwoorden.
- 2 = Matig probleem, maar duidelijk aanwezig. Bijv. in de vorm van het niet begrijpen van (belangrijke brieven) of het beantwoorden ervan.
- 3 = Ernstig probleem. Bijv. cliënt raakt in problemen omdat hij/zij post niet kan lezen of begrijpen en daardoor niet adequaat kan reageren.

4 = Zeer ernstig probleem. Bijv. cliënt heeft (huur) schulden of andere zeer ernstige problemen door gebrek aan lees- en schrijfvaardigheden in de Nederlandse taal

Hyperactief en/of agressief gedrag

Inclusief: Alle mogelijke gedragingen ongeacht de oorzaak (middelengebruik, dementie, psychose, depressie, etc.)

0 = Geen probleem. Cliënt vertoont geen hyperactief en/of agressief gedrag.

1 = Licht probleem, vereist geen actie. Bijv. cliënt is wat geïrriteerd.

2 = Matig probleem, maar duidelijk aanwezig. Bijv. in de vorm van agressieve gebaren, verbale agressie, opdringerigheid of vernieling van bezittingen van anderen.

3 = Ernstig probleem. Bijv. cliënt vertoont frequent aanstootgevend gedrag, heeft een dreigende houding, of is fysiek agressief naar andere mensen (of dieren).

4 = Zeer ernstig probleem. Bijv. cliënt is frequent gewelddadig, of er is sprake van ernstige misdragingen of intimidatie.

Zelfdestructief gedrag

Het gaat hier om opzettelijke automutilatie en suïcidegedachten / pogingen.

Exclusief: toevallige zelfverwonding ten gevolge van bijv. dementie of een verstandelijke beperking.

Exclusief: 'zelfverwonding' ten gevolge van alcohol- of druggebruik (bijv. levercirrose of verwonding ten gevolge van rijden onder invloed).

Inclusief: Suïcidegedachten en pogingen.

0 = Geen probleem. Cliënt vertoont geen zelfdestructief gedrag.

1 = Licht probleem, vereist geen actie. Bijv. cliënt vertoont geen zelfdestructief gedrag maar heeft gedachten over zelfmoord. Het risico hierop is echter gering.

2 = Matig probleem, maar duidelijk aanwezig. Bijv. er is sprake van ongevaarlijke zelfverwonding (zoals krassen in de pols).

3 = Ernstig probleem. Bijv. cliënt onderneemt voorbereidende activiteiten om zich te suïcideren (zoals het verzamelen van tabletten).

4 = Zeer ernstig probleem. Bijv. cliënt heeft een serieuze suïcidepoging gedaan, of heeft zichzelf ernstig verwond.

Dag- en nachtritme

Heeft de cliënt problemen met het dag- en nachtritme?

0 = Geen probleem. Cliënt heeft een normaal dag- en nachtritme.

1 = Licht probleem, vereist geen actie. Bijv. cliënt gooit wat uren om, maar heeft daar weinig / geen last van.

- 2 = Matig probleem, maar duidelijk aanwezig. Bijv. cliënt heeft af en toe geen vast dag- en nachtritme.
- 3 = Ernstig probleem. Bijv. cliënt heeft doorgaans geen vast dag- en nachtritme.
- 4 = Zeer ernstig probleem. Bijv. cliënt heeft doorgaans zijn dag- en nachtritme totaal omgegooid of slaapt bijna niet meer.

Zinvolle dagactiviteiten

Heeft de cliënt problemen met geregelde en geschikte activiteiten overdag?

- 0 = Geen probleem. Bijv. cliënt werkt fulltime, heeft voldoende bezigheden in het huishouden of in sociale activiteiten.
- 1 = Licht probleem, vereist geen actie. Bijv. cliënt verveelt zich soms maar dit heeft verder geen consequenties.
- 2 = Matig probleem, maar duidelijk aanwezig. Bijv. cliënt heeft weinig bezigheden overdag.
- 3 = Ernstig probleem. Bijv. cliënt heeft zeer weinig bezigheden overdag.
- 4 = Zeer ernstig probleem. Bijv. cliënt heeft absoluut geen bezigheden overdag.

ADL-niveau

Er zijn twee soorten vaardigheden waarmee cliënten problemen kunnen hebben; basale zelfzorgactiviteiten (zoals eten, wassen, aankleden, naar het toilet gaan) en complexe vaardigheden (zoals budgetteren, huishouden / boodschappen doen, regelen van woonruimte, werk en vrije tijd, mobiliteit, zelfontplooiing, etc.).

Om beter onderscheid te kunnen maken tussen complexe vaardigheden en basale zelfzorgvaardigheden dienen hier alleen de complexe vaardigheden beoordeeld te worden. De basale vaardigheden kunnen meegewogen worden bij het item 'persoonlijke hygiëne'. Op deze manier kun je beter de problemen op de afzonderlijke gebieden in beeld krijgen .

- 0 = Geen probleem. Cliënt is goed in staat op alle gebieden te functioneren.
- 1 = Licht probleem, vereist geen actie. Bijv. de cliënt beschikt over het algemeen over voldoende complexe vaardigheden, maar er zijn wel incidentele problemen.
- 2 = Matig probleem, maar duidelijk aanwezig. Bijv. de cliënt heeft een belangrijk onvermogen tot het uitvoeren van één of meerdere complexe vaardigheden.
- 3 = Ernstig probleem. Bijv. cliënt heeft een belangrijk onvermogen tot het uitvoeren van meerdere complexe vaardigheden.
- 4 = Zeer ernstig probleem. Cliënt heeft ernstige beperkingen op (bijna) alle complexe vaardigheden.

Isolatie, eenzaamheid

Heeft de cliënt problemen met zijn sociale netwerk?

- 0 = Geen probleem. Bijv. cliënt heeft voldoende vrienden en is in staat om sociale contacten aan te gaan en/of te onderhouden.

- 1 = Licht probleem, vereist geen actie. Bijv. cliënt bezoekt dagactiviteitencentrum of inloopvoorziening, maar heeft hierbuiten weinig contact.
- 2 = Matig probleem, maar duidelijk aanwezig. Bijv. cliënt heeft weinig vrienden en heeft moeite met het aangaan en/of onderhouden van sociale contacten.
- 3 = Ernstig probleem. Bijv. cliënt heeft zeer weinig vrienden en is niet in staat om sociale contacten aan te gaan en/of te onderhouden.
- 4 = Zeer ernstig probleem. Bijv. cliënt lijdt een eenzaam en geïsoleerd bestaan.

Zorg voor kind(eren)

Heeft de cliënt problemen met de verzorging van zijn kind(eren)?

- 0 = Geen probleem. Bijv. cliënt heeft geen kinderen, of hij heeft geen problemen met de verzorging.
- 1 = Licht probleem, vereist geen actie. Bijv. cliënt heeft wat moeite met de verzorging, maar kan het zelf nog redelijk aan.
- 2 = Matig probleem, maar duidelijk aanwezig. Bijv. cliënt heeft wat moeite met de verzorging, en kan het zelf moeilijk aan.
- 3 = Ernstig probleem. Bijv. cliënt heeft veel moeite met de verzorging, en heeft hier zeker hulp bij nodig.
- 4 = Zeer ernstig probleem. Bijv. cliënt heeft erg veel moeite met de verzorging, of de kinderen zijn uit huis geplaatst.

Familierelaties

Met 'familie' wordt (ex)-partner, kinderen, ouders, broers, zussen, ect. bedoeld.

Heeft de cliënt problemen met het onderhouden van contacten met familieleden?

- 0 = Geen probleem. De cliënt heeft geen problemen met familie, óf cliënt heeft geen familie (meer), óf cliënt heeft het contact met zijn familie verbroken (en heeft daar vrede mee).
- 1 = Licht probleem, vereist geen actie. Bijv. cliënt heeft af en toe wat lichte spanningen met één of meerdere familieleden.
- 2 = Matig probleem, maar duidelijk aanwezig. Bijv. cliënt heeft regelmatig een conflict met één of meerdere familieleden.
- 3 = Ernstig probleem. Bijv. cliënt heeft zeer regelmatig een conflict met één of meerdere familieleden.
- 4 = Zeer ernstig probleem. Bijv. cliënt heeft momenteel een serieus conflict met één of meerdere familieleden, of hij heeft het contact met een familielid verbroken (en lijdt daaronder).

Sociaal steunnetwerk

- 0 = Geen probleem. De cliënt heeft een steunende sociaal netwerk.
- 1 = Licht probleem, vereist geen actie. Bijv. cliënt heeft af en toe contact en steun vanuit één of meer netwerkleden.
- 2 = Matig probleem, maar duidelijk aanwezig. Bijv. cliënt heeft nauwelijks steun van het netwerk, het ontbreekt of geeft juist problemen.

3 = Ernstig probleem. Bijv. cliënt heeft geen steunend netwerk of juist een problematisch netwerk.

4 = Zeer ernstig probleem. Bijv. cliënt heeft momenteel een volledig gebrek aan sociale steun.

Slachtoffer van (huiselijk) geweld

Onder geweld wordt het volgende verstaan:

1. Lichamelijk geweld: mishandelen.
2. Psychisch of emotioneel geweld: treiteren, kleineren, uitschelden.
3. Seksueel geweld: ongewenst aanraken of seksueel toenaderen, seksueel getinte opmerkingen maken, aanranden of verkrachten.

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand in de huiselijke kring wordt gepleegd. Dit kan een (ex)partner, gezinslid, familielid of vriend zijn.

Deze vraag gaat over het slachtofferschap van (huiselijk) geweld: is de cliënt slachtoffer van (huiselijk) geweld? Zo ja, ervaart zij/hij problemen ten gevolge van het slachtofferschap van (huiselijk) geweld?

0 = Geen probleem. De cliënt is geen slachtoffer van (huiselijk) geweld.

1 = Licht probleem, vereist geen actie. Bijv. (huiselijk) geweld heeft in het verleden plaatsgevonden, maar de cliënt ervaart er geen lichamelijke en/of psychische problemen meer van.

2 = Matig probleem, maar duidelijk aanwezig. Bijv. cliënt ervaart enige lichamelijke en/of psychische problemen van het (huiselijke) geweld dat in het verleden, of recent, heeft plaatsgevonden.

3 = Ernstig probleem. Bijv. cliënt ervaart ernstige lichamelijke en/of psychische problemen van het (huiselijke) geweld dat in het verleden, of recent, heeft plaatsgevonden.

4 = Zeer ernstig probleem. Bijv. cliënt ervaart zeer ernstige lichamelijke en/of psychische problemen van het (huiselijke) geweld dat in het verleden, of recent, heeft plaatsgevonden.

Dader van (huiselijk) geweld

Deze vraag gaat over het daderschap van (huiselijk) geweld: is de cliënt pleger van (huiselijk) geweld?

Zo ja, hoe ernstig zijn de problemen die hij/zij veroorzaakt?

0 = Geen probleem. De cliënt is geen dader van (huiselijk) geweld.

1 = Licht probleem, vereist geen actie. Bijv. cliënt is in het verleden dader van (huiselijk) geweld geweest. Het risico op herhaling is klein.

2 = Matig probleem, maar duidelijk aanwezig. Bijv. cliënt is in het verleden dader van (huiselijk) geweld geweest. Het risico op herhaling is aanwezig.

3 = Ernstig probleem. Bijv. cliënt is momenteel dader van (huiselijk) geweld. De lichamelijke en/of psychische gevolgen bij het slachtoffer / de slachtoffers zijn groot.

4 = Zeer ernstig probleem. Bijv. cliënt is momenteel dader van (huiselijk) geweld. De lichamelijke en/of psychische gevolgen bij het slachtoffer / de slachtoffers zijn zeer groot.

Woningvervuiling

Heeft de cliënt problemen met het schoonhouden van zijn huis?

0 = Geen probleem. Bijv. huis is slordig, maar het is wel schoon.

1 = Licht probleem, vereist geen actie. Bijv. huis is redelijk schoon maar er zijn enkele kleine problemen (geen ideale locatie, voorkeur voor andere woonplek, etc.).

2 = Matig probleem, maar duidelijk aanwezig. Bijv. cliënt kan het huis moeilijk schoon houden.

3 = Ernstig probleem. Bijv. huis is ernstig vervuild.

4 = Zeer ernstig probleem. Bijv. huis is zeer ernstig vervuild.

Overlastgevend

Veroorzaakt de cliënt overlast (lawaai, troep, stank, ruzie, etc.) in zijn directe omgeving? Hebben buurtgenoten last van hem?

0 = Geen probleem. Cliënt veroorzaakt geen overlast.

1 = Licht probleem, vereist geen actie. Bijv. cliënt veroorzaakt af en toe wat lichte overlast maar is hierop aanspreekbaar.

2 = Matig probleem, maar duidelijk aanwezig. Bijv. cliënt veroorzaakt af en toe overlast.

3 = Ernstig probleem. Bijv. cliënt veroorzaakt regelmatig overlast.

4 = Zeer ernstig probleem. Bijv. cliënt veroorzaakt zeer regelmatig ernstige overlast.

(Dreigende) huisuitzetting

Loopt de cliënt risico om uit zijn huurwoning gezet te worden, bijvoorbeeld vanwege overlast of huurschuld?

0 = Geen probleem. Cliënt loopt geen risico om uit huis gezet te worden.

1 = Licht probleem, vereist geen actie. Bijv. cliënt staat te boek als 'risicohuurder', maar er is geen reden om hem uit huis te zetten.

2 = Matig probleem, maar duidelijk aanwezig. Bijv. cliënt staat te boek als 'risicohuurder' en er is een reden om hem uit huis te zetten.

3 = Ernstig probleem. Bijv. cliënt loopt een groot risico om uit huis gezet te worden.

4 = Zeer ernstig probleem. Bijv. cliënt is recent uit huis gezet, of de huisuitzetting vindt binnenkort plaats.

Dak-of thuisloos

Is de cliënt uit zijn huis gezet, is hij dakloos (geen postadres?) of zwerft hij/zij van adres naar adres?

0 = Geen probleem. Cliënt is niet dakloos.

1 = Licht probleem, vereist geen actie. Bijv. cliënt staat al ingeschreven, er is een tijdelijke oplossing gevonden.

2 = Matig probleem, maar duidelijk aanwezig. Bijv. cliënt is dakloos of heeft geen vast woon of verblijfplaats. Maar er is geen urgentie.

3 = Ernstig probleem. Bijv. cliënt loopt op straat en heeft geen postadres.

4 = Zeer ernstig probleem. Bijv. cliënt is dakloos en er slecht aan toe, het is een urgent probleem.

INSCHATTING VAN PSYCHIATRISCHE STOORNIS

Bepaal of je vindt dat de cliënt aan een bepaalde psychiatrische stoornis lijdt. Het gaat erom of je een psychiatrische stoornis vermoedt, het gaat uitdrukkelijk niet om een diagnose! Bepaal ook de ernst van de problemen die de cliënt ten gevolge van deze psychiatrische stoornis volgens jou ervaart.

Er zijn meerdere antwoorden mogelijk, je kan vermoeden dat een cliënt meerdere stoornissen heeft.